

ባህርያዊ ለውጢ አብ ርድኢት ኤች.አይ.ቪ

ለውጢ ርድኢት አብ ኤች.አይ.ቪ (Behaviour Change Communication/BCC) እንታይ ማለት ኢዩ፤

ብሓፊሽኡ፡ ለውጢ አብ ርድኢትን ዝርርብን ኤች.አይ.ቪ ምትእትታው መስርሕ ኢዩ ኢልካ ክግለጽ ይክኣል። ንሱ ድማ ሰባት አብ ከመይ ዝበለ ኩነታት ኣለዉ ክትርዳእ ምክኣል ማለት ኢዩ። በዚ መስርሕ እዚ ኣቢልካ ከኣ ነቲ ዝኸሰት ስክፍታታት ዝምልሱ መልእኽትታት ምስንዳእን ምዝርራብን ኢዩ። ብማዕከናት መራኽቢታት ኣቢልካ ድማ እቲ መልእኽትታት ናብ ህዝቢ ምምሕልላፍን ምዝርጋሕን። ብኡ ኣቢልካ ከኣ ሰባት አብ ኤች.አይ.ቪ ዘለዎም ርድኢትን ኣተሕሳስባን ምልዋጥ። ናብ ሓደጋ ዘቃልዕዎም ናህርያትን ልምድታትን ምልዋጥ ማለት ኢዩ።

ብፍላይ ድማ ሓደጋ ንምንካይ ዘወውት ብዙሕ ቀጸላታት ዘሎዎ መሳርሒ መስርሕ ለውጢ ተባሂሉ ክግለጽ ይክኣል። ብጽፋፍ ኣገባብን ንጹር መንገድን ጥዕናዊ ሓበሬታ ናብ ውልቀ ሰባትን ሕብረተ ሰባትን ንምዝርጋሕ ኮነ መልእኽቲ ንምምሕልላፍ ዝሕግዝ መሳርሒ ኢዩ።

ስለዚ ከኣ ኢዩ እቲ ኣተኩሮ ብተግባራዊ መንገዲ ኣብ ባህሪ ለውጢ ኣብ ምምጻእ ዘድህብ። ከም ዝፍለጥ ውልቃዊ ባህሪ ሰብ ብቐጥታዊ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ብኣብ ኣከባቢኡ ዘጥርዮ ተመኩሮ ዝጽሎ ኢዩ። ከምዚ ክብሃል ከሎ ድማ ብማሕበራዊ፣ ቁጠባዊ፣ ሃይማኖታዊን ባህላውን መዳያት ክጽሎ ይኸእል ማለት ኢዩ። ስለ ዝኹን ከኣ ኩሎም ዝግበሩ ዝተፈላለዩ መንገድታት ርክብ ወይ ኅስጋስ ናብ ሓባራዊ ዕዳጋታት፣ መራኽቢ ማዕከናትን ማሕበራዊ ርክባት ዝካየደሎም ቦታታትን ዝቐንዕ።

ኤች.አይ.ቪ ንሓደ ሕብረተ ሰብ ቅድሚኡ ንሓደጋ ምቅልዕ ብኣድማዒ ክግታእ ይኸእል ኢዩ። እዚ ንምግባር ግና ውልቀ ሰባትን ሕብረተ ሰብን ህጹጽ ስጉምቲ ዘልድዮ ዝላባዕ ሕማም ምኃኑ ክርድኡ ግድነት ኢዩ። ፈለማ መሰረታዊ ኣፍልጦ ኤች.አይ.ቪ ክህልዎም ምግባር። ንምክልኻሉ ዝሕግዙ ኣገባባት

ምምሃር፡ አገልግሎት ክረኸቡ ዝኸኸሉ ዕድል ምክፋትን መከላኸል ነገራት ምቕራብን ኢዩ። ልዕሊ ኹሉ ግና ውሑስ ባህሪ ንኸጥርዩ ከባቢኦም ዓዳምን ኣዳብን ምኃኑ ክግንዘቡን ክርእዩን ከለዉ ኢዩ።

ኤች.አይ.ቪ ብጾታዊ ርክብ ዝመሓላለፍ በካሊ ሕማም ምኃኑ ፍሉጥ ኢዩ። ስለዚ ጉዳይ ኤች.አይ.ቪ ብሃገርን ሕብረተ ሰብን ደረጃ ክዝረበሉ ዝግባእ ኢዩ። ክዝረበሎም ዘሎዎም ነገራት ድማ ወሲብን ወሲባዊ ርክባትን፣ ዘስዕቦ ሓደጋ፣ ሓደገኛ ባህርያት ኣብ ጾታዊ ርክብ ዝኣመሰሉ ኢዮም።

እቲ ካልእ ኣብ ግንዛቤ ክኣቱ ዘሎዎ፣ ኤች.አይ.ቪ፣ ሰባት ዘለዎም ጸገም ኤች.አይ.ቪ ንምእላይ ንዝነበረ ክቡር ባህላዊ ልምድታት ከም ዝግህሱ ዝደፋፍእ ምኃኑ ኢዩ። ስለዚ ከኣ ኢዩ መስርሕ ለውጢ ባህሪ ኣብ ርድኢት ኤች.አይ.ቪ ዘድሊ። እዚ ሓጋዚ መሳርሒ መስርሕ ለውጢ ውጽኢታውን ሓላፍነታውን ዝኾነ ቃና ርክብን ዝርርብን ኣሎዎ። እዚ ጥራሕ ዘይኮነ፣ ሰባት ዕሙቅ ዝበለ ኣፍልጦ ሳዕቤንን ጽልዋን ኤች.አይ.ቪ ኣብ ማሕበረ ቁጠባዊ ሂወት ሕብረተ ሰብ ንክህልዎም ዝድርኽ ኢዩ።

ውጽኢታዊ ጠቅሚ ባህርያዊ ለውጢ

ነዚ መደብ ባህርያዊ ለውጢ ውጽኢታዊ ንምግባር ዝሕግዙ ኣገባባት እዞም ዝስዕቡ ኢዮም።

ኣፍልጦ ክብ ምባል፡ ሰባት ኣብ ኤች.አይ.ቪ ዘሎዎም ኣፍልጦ ክብ ዝብል እቲ ሓቅታት ቦቲ ዝርድኦም ቋንቋ፣ ማዕከናት መራኽብን ዝርኣ ነገራትን ክግለጽ ከሎ ኢዩ። ብቐሊሉ ከዛምድዎ ስለ ዝኸኸሉ ማለት ኢዩ። ይኹን እምበር መደብ ምምዕባል ባህርያዊ ለውጢ ኣታባባዒ ክኸውን ኣሎዎ። ንሱ ከኣ ኢዩ ኣዎንታዊ ለውጢ ባህርያት ኣብ ተግዘብቱ ዘስርጽ።

ምንቕቓሕን ምትብባዕን ኮማዊ ምይይጥ፡ መደብ ምምዕባል ባህርያዊ ለውጢ፣ ሕብረተ ሰብ ዘተባብዕን ንሃገራዊ ዘተ ዝዕድምን ክኸውን ኣሎዎ። እቲ ዘተ ድማ ኣብቶም መሰረታውያን ዝኾኑ ጠንቅታት ምልባዕ እዚ ሕማም ዘተኮረ ክኸውን የድለ። እቶም ጠንቅታት፣ ሓደገኛ ባህርያት፣ ሓደገኛ ቦታታትን ነዚ ሓደጋ ጥጡሕ ባይታ ዝፈጥር ኩነታትን ኢዮም። ስለዚ መደብ ባህርያዊ

ለውጥን ምይይጥን ናይ ግድን መበቆል ሓበሬታን መንቀሊ ኣገልግሎትን ክኸውን ኣሎዎ። ከምኡ እውን ነዚ ሓደጋ ንምዕጋት፣ ተነጽሎ ንምቅላስ፣ ካብ ናብዚ ሓደጋ ምቅላዕ ንምድሓን ዝግበር ዳርን ግንባርን ግጥም ተግባራዊ ክኸውን ክሕግዝ ኣሎዎ።

ምዕዋትን ምንጥጣፍን ጥብቅና፡ መደብ መስርሕ ምልዋጥ ባህርያት፣ ጉዳይ ተላባዒ ሕማም ኤች.አይ.ቪ. ህጽጽ ምኃኑን ኣብ መደብ ሓንጻጽቲ ፖሊስን መራሕትን ክኣቱ ዝደፋፍእ ከይኑ ክሰርሕ ኣሎዎ። ብዕቲብን ምሉእ ደገፍን ባይታ መጣበቂ ክኸውን ኣሎዎ። እዚ ጥብቅና ካብ ታሕተዎይ ጽፍሒ ሕብረተ ሰብ ክሳብ ላዕለዎይ ጽፍሒ ሃገር ክህሉ ልሙድ ንክኸውን ክድርኽ ኣሎዎ።

ምንካይ ተነጽሎን ኣድልዎን፡ መደብ ምልዋጥ ባርያት ኣብ ኤች.አይ.ቪ.፣ ተነጽሎን ኣድልዎን ንምቅላስን ጸቂጥካ ንምስራሕን ክሕግዝ ኣሎዎ። ኣብ ልዕሊ እዚ፣ ግብረ መልሲ ሕብረተ ሰብ ንምቅላሕ ባይታ ክፈጥርን ክጸሉን ግድነት ክኸውን ኣሎዎ።

ምዕዋት ኣገልግሎት ምክልኻል፡ ክንክንን ሓገዝን፣ እዚ መደብ እዚ ዝተፈላለዩ ጸገማት ንምእላይ ሓጋዚ ክኸውን ይግባእ። ብጸታዊ ርክብ ንዝመሓላለፉ ሕማማት ንምክልኻልን ናብዚ ኣስጋኢ ሕማም ኤች.አይ.ቪን ዝኸትምናን ዝተቃልዑ ቁልዑ ንምድሓንን ዝግበር ጸዕሪ ዘወውት ክኸውን ኣሎዎ። ወለንታዊ መርመራን ምኽርን ንምሃብ ኮነ ካብ ኣደ ናብ ውላድ ከይመሓላለፍ ዝውሃብ ኣገልግሎታት ከወውት ይግባእ። ተሰከምቲ ኤች.አይ.ቪ ከይኖም ዝነብሩ ሰባት ንምሕጋዝ ዝግበር ቃልሲ እውን ከወውት ኣሎዎ። መልከፍቲ ኤች.አይ.ቪ ተጠቂሞም ዝምዕብሉ ሕማማት ንምክልኻል ኣብ ዝብገር ክለኒካዊ ክንክን ሓጋዚ ክኸውን ኣሎዎ።

ክቕሰም ዘሎዎ ትምህርቲ

ልዕሊ ኩሉ ዝወጹ መደባት ዕላምኡም ንክሃርሙ ኣብ ዝግበር ጸዕሪ መደብ ምልዋጥ ባህርያትን ዘተን ክነጣጠፍ ኣሎዎ። ኣካል መደብ ምክልኻ ኤች.አይ.ቪ ከይኑ ክሰርሓሉን ዝወጹ ሓጸርቲ መደባትን ንድፍታትን ክንክን ኮነ ሓገዝ ንምድንፋዕ ክድፍኣሉ ግድነት የድሊ። ኣብ ውልቃዊ ባህርያት ሰባት ምልዋጥ

አተኩሩ ክስርሐሉ አሎዎ። ከምኡ እውን ንሓደጋ ዘቃልዑ ቦታታት አለሊኻ አድላዪ ለውጢ ንምትእትታው ጥጡሕ ባይታ ክፈጥር ይግባእ።

እቲ ዕላማ ዝኾነ ህዝቢ ወይ ሕብረተ ሰብ ኣብ ነብሲ ወክፍ እዚ መደብ ክዋሳእ ክሳተፍን ዕድል ክረክብ ኣሎዎ። ኣድማዕቲ ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ኣገባባት፣ መንገድታትን መራኽቢ ማዕከን ርክባትን ክርግሙ የድሊ።

ኣብ ምፍርራህ ዝተመርኮሰ ጎስጓስ እኳ ውጽኢታዊ ኣይኮነን። የግዳስ ኣድላይነት ምክትታልን ገምጋምን እዚ መደብ ካብ ፈለማ ኣትሒዝካ ኣብቲ መደብ ክስራዕ ኣሎዎ።

ኣብነታት መደብ ባህርያዊ ለውጥን ዝርርብን

ብማዕከናት ዜና ኮነ ምኽሪ ኣብ ዝወሃበሉ ማእከል፣ ትምህርቲ መዘና ክድፍኣሉን ክድንፍዕን ምግባር።

ኣብ ቤት ስነ-ጽባቕ ደቂ ኣንስትዮ ይኹን ደቂ ተባዕትዮ ንኤች.አይ.ቪ/ኤይድስ ዝምልከቱ መደባት ምስራዕ። በዚ መንገዲ እዚ ኣቢልካ ንምክልኻል ኤች.አይ.ቪ/ኤይድስ ዝምልከት ሓበሬታ ክዝርጋሕ ይከኣል።

ብባህሪ ስርሖም ንዝለዓለ ሓደጋ እዚ ሕማም ዝቃልዑ መራሕቲ መካይን ንግዳውያን ትካላት ዝኸውን መደባት እውን ክስራዕ ኣገዳሲ ኢዩ። ኣድላዪ ዝኾነ ሓበሬታ ክበጽሖም ኣድላዪ ኢዩ። መዘናታቶም ዝኾኑ መዓድትን መሃርትን ካባታቶም መዚዝካ ምስልጣን ዘወት ኢዩ። ድሕር ስልጠና፣ ምክልኻል ኤች.አይ.ቪ/ኤይድስን ኣጠቓቕማ ኮንዶምን ክምህሩ፣ ሓበሬታ ክዝርግሑን ከመሓላልፉን ምድላዎም ዝከኣል ኢዩ።